

Stromy jehličnaté 1 – texty a obrázky

1. borovice
2. douglaska
3. jalovec
4. jedle
5. modřín
6. smrk
7. tis
8. tůje

1.

Málokdo je odolný jako tento strom. Jeho semínka vyrostou, kam je vítr zaneše, jen když je nic jiného nezastíní. Dokáže růst na skalách, kde není skoro žádná hlína, a držet se svými kořeny v puklinách. Daří se mu na suché, písčité půdě. Snáší znečištěný vzduch ve městech.

V nehostinných horách ve výškách, kde už žádné jiné stromy nerostou, najdete druh tohoto stromu, který vypadá jako keř. Tento druh ale můžete potkat i na podmáčeném rašeliništi. Ve vyprahlých kopcích kolem Středozemního moře rostou druhy, které když shoří, tak se znovu zazelenají. Lidé ho měli odpradáвна v úctě. Malovali jej na erby i obrazy, vyprávěli o něm mýty. Dodnes se dělá nábytek z jeho dřeva, sbírá jeho pryskyřice a jedí jeho semínka – piniové oříšky.

Zdroj obrázků:

Autor: Przykuta – Vlastní dílo, CC BY 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=15466620>

Autor: John Haslam from Dornoch, Scotland – Pine Cones - Scots Pine, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9090366>

2.

Jejich šišek si určitě všimnete, vyplazují na vás totiž šupiny, které vypadají jako spousta hadích jazyků. Není u nás doma, pod jejími větvemi tábořili kdysi indiáni, pochází ze Severní Ameriky. Ale dovezla se do Evropy a začala se vysazovat v lesích a zdomácněla tu. Je to nejvyšší strom naší republiky, dorůstá ohromných výšek, ta nejvyšší je podobně vysoká jako panelák. Lidé ji tu pěstují kvůli dobrému dřevu zejména na nábytek. Uvařte si z jejího jehličí čaj, voní po citrónu a pryskyřici.

Zdroj obrázků:

Autor: TSD, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1655663>

Autor: Ivar Leidus – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=105421922>

3.

Když ho potkáte, bude velký jen jako nízký stromek, spíš větší keř. Určitě ho znáte jako koření, jeho semínka schovaná do voňavých malých kuliček se používají při ochucení masa, hlavně z divokých zvířat.

Když si je budete chtít utrhnout, pořádně se popícháte o jeho špičaté jehličky. A není divu, že je tak pichlavý. Roste jen na slunných místech, na loukách a stráních i skalách, často ho najdeme na pastvinách nebo na místech, kde se kdysi páslo. A jak by tam mohl přežít, kdyby se nebránil svými jehlicemi před sežráním? Rostl u nás skoro všude, ale hodně se ho vykácelo kvůli krásnému tvrdému dřevu na výrobu různých ozdobných věcí – a teď je tu příliš mnoho stinných lesů a velkých polí a nezbyvá pro něj místo. Zapomněli jsme, že naši předkové jej uctívali jako kouzelný a posvátný strom.

Zdroj obrázků:

Autor: Nikanos – Vlastní dílo, CC BY-SA 2.5, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=1206620>

Autor: Valju Aloel – Vlastní dílo (etwiki), GFDL, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19173088>

4.

Ještě před sto lety je všichni znali. Tyto vysoké stromy rostly hlavně na horách, například ve společnosti buků, a tvořily prastaré horské lesy. Ale pak začaly továrny pálit čím dál víc uhlí, vzduch se znečistil – a to tyto stromy nesnesou. A do hor najely traktory a lesy se začaly kácet po velkých kusech a takové náhlé změny ve svém okolí tyto dlouhověké stromy také nesnesou. Ani zvyšující se výkyvy počasí jim nedělají dobře. Dnes jsou na našich horách vidět občas. Všimněte si jich, mají zvláštně hladkou šedobílou kůru. Ale jejich šiškami po sobě nemůžete házet. Proč? Pod stromy je prostě nenajdete. Rozpadnou se už na větvičce a semínka se rozletí větrem pryč. Že jste z toho vedle jak ta ... ?

Zdroj obrázků:

Autor: Crusier – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=19997704>

Autor: Walther Otto Müller – Prof. Dr. Otto Wilhelm Thomé Flora von Deutschland, Österreich und der Schweiz 1885, Gera, Germany. Permission granted to use under GFDL by Kurt Stueber. www.biolib.de, Volné dílo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9063>

Autor: Sten Porse – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9010525>

5.

Z tohoto stromu si vánoční stromeček opravdu neuděláte. Na podzim totiž jeho jehličí zežloutne a opadá. Zbydou jen holé větvičky se šiškami, ze kterých vylétala semínka. Na větvičkách uvidíte malé hrbolky, ze kterých na jaře vyroste jehličí nové. Je to jeden z prvních stromů, který obsadí nová místa, roste kdekoliv, jen když tam není moc sucho a nikdo ho nezastiňuje. Je to mistr přežití zimy. U nás se to tak neprojevívá, ale kdybyste se vydali do Arktidy, tak severněji než on už žádné jiné stromy nerostou. Lidé využívají jeho tvrdé a odolné dřevo k různým stavbám a na výrobu nábytku.

Zdroj obrázků:

Autor: Dominicus Johannes Bergsma – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=35611222>

Volné dílo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=9065>

Autor: Prazak – Vlastní dílo, Volné dílo, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=517337>

6.

Když nakreslíme jehličnan, většinou má korunu jako tento strom. Není divu, najdeme jej skoro všude. To je dílo lidí, kteří takové lesy vysadili. Stromy jsou tu nahusto, jeden jako druhý. Lidé chtěli mít spoustu rovného dřeva a prodat ho, třeba na výrobu nábytku nebo papíru. Ale v takovém lese je mrtvo, málokterá další rostlina tu roste. A ani těm stromům se moc nedaří, kdyby si mohly vybrat, rostly by v chladu a v horách. Dokázaly by být úctyhodnými velikány a jejich semínka by létala větrem z kopce na kopec. Namačkaní v nížině strádají. A je jim teď ještě hůř – pustil se do nich brouk lýkožrout a hubí ty smutné lesy. Ale díky tomu možná na jejich místě vyrostou nové, pestřejší a zdravější.

Zdroj obrázků:

Autor: Ivar Leidus – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0 ee,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=17257784>

Autor: Agnieszka Kwiecień (Nova) – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=147331>

Autor: U.S. Fish and Wildlife Service – US FWS photo [1], Volné dílo,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=666401>

7.

Tento strom je hodně jedovatý. Má jedovaté dřevo, jedovaté jehličí, jedovatá semena. Jediné, co na něm není jedovaté, je lákavá červená dužina obalující semeno. Ale kdybyste ji snědli i se semenem uvnitř, tak je to špatné. Jediný, komu to neublíží, jsou ptáci. Přilákání červenou barvou se nazobou sladkých kuliček. Semena nepoškozená projdou jejich trávicí soustavou až na opačný konec, kde jsou odložena na pohnojené místo. Ale pro nás jsou semena jedovatá i nerozkousaná! Ve volné přírodě u nás už skoro neroste, ale dříve rostl a dožíval se i několika stovek let. Ve středověku se z jeho pružného dřeva vyráběly luky. Dnes se pěstuje v parcích pro okrasu.

Zdroj obrázků:

Autor: Sitomon – <https://www.flickr.com/photos/sitomon/2493298024/>, CC BY-SA 2.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6740397>

Autor: Didier Descouens – Vlastní dílo, CC BY-SA 4.0,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=24253057>

8.

Tento stromek všichni znáte, ačkoliv ho ve volné přírodě u nás vůbec nepotkáme. To bychom museli jet až do Severní Ameriky, abychom se s ním setkali v lese. U nás roste na zahradách, ale zato skoro na každé. Pěstujeme ho, protože dobře roste, není moc velký, vypadá hezky a vůbec mu nevadí, když se ostříhá třeba na živý plot. Že nemá žádné jehličí? Ale má, jsou to ty malé šupinky na větvičkách. A když si ho někdy na zahrádce pořádně prohlédnete, najdete i jeho šišky. Jen ho prosím neochutnávejte, je jedovatý.

Zdroj obrázků:

Autor: Eirian Evans, CC BY-SA 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=14281901>

Autor: Crusier – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11921665>

Autor: H. Zell – Vlastní dílo, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=11215334>